

Asociația RENINCO România

Rețeaua Națională de Informare și Cooperare pentru Integrarea în Comunitate a Copiilor și Tinerilor cu Cerințe Educative Speciale; www.renincor.ro; Centrul de Resurse pentru Educație Incluzivă: str. Atelierului, nr. 25, București, sector 1; email: arr@renincor.ro

---

Membru fondator al Consiliului Național al Dizabilității din România

Nr. înregistrare RENINCO: 62/20.09.2023

Punct de vedere

privind elaborarea actelor normative din legislația secundară necesară aplicării Legii nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar, cu referire la:

Capitolul 5: Educația incluzivă de calitate pentru toți beneficiarii primari ai educației

Capitolul 5, secțiunea a 2-a: Educația specială

De peste două decenii și jumătate, Asociația RENINCO România depune eforturi constante pentru promovarea și susținerea educației incluzive de calitate, pentru toți copiii și totodată pentru fiecare dintre ei, fără discriminare, în școli din mijlocul unor comunități reziliente.

Asociația RENINCO România consideră extrem de important momentul pregătirii punerii în practică, prin noi instrumente de lucru și metodologii, a viziunii și principiilor educației incluzive din Legea nr. 198/2023, astfel încât "respectarea dreptului la educație al fiecărui copil" să devină practică curentă, efectivă!

Prin acest punct de vedere, organizația noastră afirmă dorința de colaborare și reiterează lecțiile învățate din miile de ore pe care le-a dedicat cercetărilor de teren, analizelor, formărilor cu cadrele didactice, lucrărilor publicate, conferințelor și multor dezbateri din domeniul educației, cu speranța că vor fi luate în considerare în cadrul grupurilor de lucru la legislația secundară.

* Asociația RENINCO România - Rețeaua națională de Informare și Cooperare pentru Integrarea în Comunitate a Copiilor și Tinerilor cu Cerințe Educative Speciale - a fost înființată ca rețea informală în 1994, în cadrul colaborării dintre UNICEF, Ministerul Învățământului și mai multe organizații neguvernamentale, a căpătat personalitate juridică în 1998. Asociația are activitate neîntreruptă de peste 25 ani în domeniul combaterii inegalităților educaționale și al promovării educației incluzive de calitate, cu prioritate pentru copii și tineri cu cerințe educaționale speciale.

Asociația RENINCO România consideră că:

- ✦ **Viziunea educației incluzive**, tendință și direcție majoră de dezvoltare a învățământului din întreaga lume este bine stipulată în Legea 198/2023, capitolul V, articolul 67.
Incluziunea în educație presupune cu caracter imperativ **responsabilizarea școlilor de masă/generale, cu privire la toți copiii/elevii, la toate grupurile vulnerabile - „în risc de excluziune școlară”** (art. 67, alin.3).
Măsuri binevenite în acest sens sunt introducerea în toate unitățile de învățământ preuniversitar (de masă/generale):
  - a sistemului de sprijin pe mai multe niveluri (art.62, alin.2) și
  - a unei camere-resursă pentru suport educațional și psihopedagogic (art. 67, alin.8)
- ✦ **Parteneriatul educațional** dintre profesori, părinți, elevi, profesioniști și organizații neguvernamentale, care dau valoare adăugată actului educațional este esențial! Grupurile de lucru ar trebui să cuprindă persoane din toate aceste categorii iar documentele rezultate să fie supuse - ca draft - unei consultări largi, înainte de a fi adoptate.
- ✦ **Participarea persoanelor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale** la lucrările grupurilor de lucru este dovada respectului pentru o experiență reală de viață pe care numai acestea o au. Consultarea persoanelor cu dizabilități este prevăzută în legislație ca obligație (HG nr. 1543/2022) și trebuie să presupună asigurarea accesului la mediul fizic (rampe, lift, loc de parcare, toaletă adaptată etc.) și informațional (limbaj ușor de citit, interpret al limbajului mimico-gestual, alfabet Braille etc.).
- ✦ În acest context legislativ nou, *pentru a se putea cuprinde și opiniile școlilor de masă, reprezentanții acestora (cadre didactice, directori) ca și reprezentanții organizațiilor persoanelor cu dizabilități ar trebui să facă parte din grupurile de lucru focalizate pe legislația secundară, care vizează educația incluzivă și educația specială și să fie consultați asupra formei finale - alături de reprezentanții CJRAE/CMBRAE și cei ai învățământului special.*
- ✦ **Abordarea curriculară individualizată** este o necesitate și nu o formalitate; aceasta trebuie tradusă într-un instrument de lucru de tip **plan educațional individual - „planul educațional personalizat”** (art. 69, alin. 13), care să fie detaliat și explicat în profunzime, pentru aplicarea și monitorizarea căruia este nevoie de *structuri, materiale informativ-ilustrative și formări adecvate.*
- ✦ **Asigurarea unui continuum de servicii educaționale**, precum și a colaborării și a calibrării - în funcție de nevoile evaluate la nivel individual și social - a structurilor și serviciilor de educaționale de suport reprezintă măsuri de egalizare de șanse, pentru exercitarea reală, echitabilă a dreptului la educație.
- ✦ **Firul roșu al incluziunii trebuie urmărit la toate nivelele de educație școlară - în toate unitățile școlare de masă ale învățământului preuniversitar, atât în activitățile curente la clasă cât și în cele manageriale.**
- ✦ La nivelul fiecărei instituții școlare de masă, profesioniștii care oferă servicii de sprijin în învățare elevilor cu dizabilități și/sau alte CES (profesorii de sprijin, profesorii logopezi, consilierii școlari, mediatorii facilitatorii, eventual personal medical etc) trebuie să lucreze în echipă multidisciplinară, cu cadrele didactice și părinții. Această echipă presupune organizarea și planificarea

periodică a unor întâlniri de lucru în care să fie avut în vedere fiecare copil/elev care necesită sprijin suplimentar, potrivit noului cadru normativ. Clarificarea și monitorizarea rolurilor fiecărui participant la munca de echipă presupune responsabilități individuale, separate, dar și unele comune, pe perioade clar delimitate de timp.

✚ **Cercetarea în acest domeniu**, definirea clară, europeană și în acord cu viziunea internațională a termenilor din sfera incluziunii în educație și a educației speciale, a unor indicatori de operaționalizare a definițiilor sunt obligații care asigură înalta probitate profesională. Este nevoie de o unitate de viziune, de coerență terminologică în domeniu, cu privire la teoria psihopedagogică modernă, ca și la întreaga legislație.

✚ **Aderarea țării noastre la Agenția Europeană pentru Cerințe Speciale și Educație Incluzivă (european-agency.org)** - din care fac parte toate țările membre UE - ar constitui un semnal necesar și un atu puternic pentru a putea purcede efectiv la implementarea - și în țara noastră - a paradigmei educației incluzive, precum și la conturarea adecvată a educației speciale în contexte incluzive

✚ *Ne exprimăm speranța că CNEI (Centrul Național pentru educație incluzivă) va putea răspunde acestor deziderate ca și multor altora, precum și tuturor provocărilor legate de cunoașterea, înțelegerea, acceptarea și adeziunea la implementarea efectivă, bine proiectată și monitorizată continuu, a incluziunii în educație - cu referire particulară și la copii și tineri cu cerințe educaționale speciale.*

Pentru toți cei interesați de evoluția demersului de după 1990 privind educația incluzivă, organizația noastră poate pune la dispoziție lucrarea "Pași spre educația incluzivă în România. Contribuția rețelei RENINCO", apărută în anul 2021 la Editura Universitară București, în colecția Științe ale Educației, coordonată de prof. univ. dr. Traian Vrăsmaș și prof. univ. dr. Ecaterina Vrăsmaș.

Sperăm ca prin componența și modul de lucru al grupurilor constituite pentru elaborarea actelor normative din legislația secundară ca și prin documentele care vor rezulta - inclusiv în urma unei consultări largi asupra drafturilor - să se țină seama și de aceste frânturi din lecțiile învățate de-a lungul celor peste 25 de ani de activitate a Asociației RENINCO-România!

Președinte Asociația RENINCO-România
prof. univ. dr. emerit Ecaterina VRASMAS

